

[Hans Hansen (Rørby).]

paa et Retsgrundlag at fastholde Landbrugets Ungdom. Det har altsaa ikke været muligt hidtil. Der har stadig været en Flugt fra Land til By trods de mange, mange Milioner, som er ofret paa Spørgsmaalet. Betragter vi Resultatet af den omfattende Lovgivning som Helhed, er det forbavsende lidt, denne Lovgivning har formaaet i Retning af at fastholde Landbrugets Ungdom. Der har været modvirkende Kræfter, nemlig Grundspekulationer og Skatterne; det er de to Ting, der har modarbejdet Husmandsloven.

Der er mange Problemer der skal drøftes; der er bl. a. Spørgsmaalet om de indeklemte Husmænd. Det er jo et stort og alvorligt Spørgsmaal, og jeg vil gerne gøre opmærksom paa, at jeg tror ikke paa, at det bliver lettere at løse, fordi det offentlige faar mere med det at gøre.

Jeg har en Oplysning fra de allerseneste Dage. En Husmand oppe ved Frederikshavn har en lille Ejendom paa 8 Tdr. Land, der ligger indeklemmt mellem en Gaard paa 210 Tdr. Land, som Frederikshavns Kommune ejer, medens Staten — jeg ved ikke, hvilket Ministerium det henhører under — ejer et Areal paa den anden Side paa 16 Tdr. Land. Han har i mange Aar søgt at faa en Tillægsparcel fra et af disse to tilstødende Arealer, men det er aldrig nogen Sinde lykkedes ham. Jeg vil i øvrigt gerne senere komme tilbage til dette Spørgsmaal. Naar denne Ejendom ligger med offentlig Jord paa begge Sider, synes jeg nok, det kan give et Fingerpeg i Retning af, hvad vi kan vente, naar det offentlige faar med Tingene at gøre. Jeg tror slet ikke, det bliver lettere at løse Spørgsmaalet for de indeklemte Husmænd, fordi det offentlige faar mere med det at gøre.

Der er udstykket op mod 30 000 selvstændige Ejendomme ved Hjælp af disse mange Love, men samtidig har Lovene bevirket højere Pris paa Jorden, og jeg tror, at dette sidste har haft større Betydning, i negativ og uheldig Retning, end de heldige Virkninger, Lovene har haft. I hvert Fald er det en Kendsgerning, at Landbobefolkningens Tal og Tallet paa selvstændige Brug i Dag er omtrent det samme, skønt mange er hjulpet ind og sidder nogenlunde taaleligt i det. Det vil altsaa sige, at Landbougdommen trods alt finder ind til Byerne i stort Tal, og den Befolkningsforøgelse paa 1 Million,

der har fundet Sted, medens denne Lovgivning har eksisteret, er opsamlet i vore Byer og er ikke foregaaet ude paa Landet.

Denne Lovgivning maa derfor have en saadan Form, at den kan naa sit Formaal: at muliggøre for den Ungdom, der er født og opvokset ude paa Landet, at blive derude, hvis de vil, og opnaa Selvstændighed. Dette Spørgsmaal om Selvstændighed er meget vigtigt. Jeg tror, der hos ethvert Menneske oprindelig bor en Trang til engang at opnaa Selvstændighed, og det er først paa et senere Stadium, naar man opgiver Tanken herom, at man finder ind til alle de mange kunstige Foranstaltninger med Statsstøtte o. s. v. Jeg tror ikke, alle disse Teorier om Statsstøtte vilde have Eksistensmulighed, hvis der var Mulighed for Selvstændighed i stor Stil.

Det er med en vis Skuffelse jeg har læst Lovforslaget, for i Virkeligheden søger det kun at løse Spørgsmaalet paa samme Grundlag som de andre 35 Love. Der er dog kommet noget nyt ind, nemlig § 8. Nu er der vel ikke stor Grund til at sige saa meget om denne § 8, efter at det i Gaar er bebudet, at den rimeligvis maa ændres — jeg begriber for Resten ikke, hvordan det er muligt at forelægge noget saadant, naar man ikke først har sikret sig Mulighed for dets Gennemførelse i Rigsdagen. Men det er altsaa et Spørgsmaal, vi maa se paa senere. Vi fra Retsforbundets Side kan ikke gaa med til dette Islæt af Ekspropriation og Tvangsafstaaelse af Jord. Dette Spørgsmaal vil vi naturligvis se nærmere paa inden Lovforslagets anden Behandling.

Der melder sig i øvrigt i denne Forbindelse et Spørgsmaal om, hvorvidt ikke en hel Del af Indholdet i § 8 er stridende mod Grundlovens § 80, om Almenvellet virkelig skulde kræve, at der skal skydes et saadant Uromoment ind i Samfundslivet, om Almenvellet virkelig skulde kræve, at den ene Nabo skal kunne udse sig et Stykke af en anden Nabos Jord og kunne foranledige Undersøgelser af Udvalg og af Kommissioner, af Tremandsudvalg, Kommunalbestyrelser og Vurderingsmænd o. s. v., o. s. v. Jeg tror ikke, det kan staa for en Prøve, og jeg tror i hvert Fald, at det vil virke meget, meget skadeligt i Samfundslivet at gennemføre en Lov, der strider mod den almindelige Retsopfattelse.